

Samenvatting

Tijdens de plenaire zitting van 12/03 gaf Van Bossuyt inkijk in haar ‘bijkomende juridische grond’ in Belgische wetgeving die haar zou toelaten om nog steeds opvang te weigeren aan verzoekers met een M-status. Daarnaast verwees ze naar het EU Migratiepact en een rectificatie van de aankomende Asiel Procedure Verordening. In deze nota willen wij argumenten op die het betoog van Van Bossuyt tegenspreken. De conclusie blijft dat de minister de schorsing van het Grondwettelijk Hof negeert, en haar ambtenaren manifest onwettige instructies laat uitvoeren.

Het Grondwettelijk Hof sprak zich al uit over de ‘bijkomende juridische grond’

In haar betoog beschrijft Van Bossuyt de ‘bijkomende juridische grond’ als volgt:

- La loi sur l'accueil prévoit toutefois plusieurs motifs d'exclusion des demandeurs d'asile du système d'accueil. L'une d'entre elles est reprise à l'article 4, § 1, 3° de la loi sur l'accueil. Celui-ci prévoit que Fedasil peut exclure les demandeurs d'asile présentant une demande ultérieure.
- De volgende vraag is natuurlijk wat zo'n volgend verzoek precies is. Een volgend verzoek is een nieuwe asielaanvraag nadat er eerder een definitieve beslissing werd genomen over een vorige asielaanvraag.
- Een definitieve beslissing over een asielaanvraag kan zowel negatief zijn, wat dus de weigering van de vluchtelingenstatus inhoudt, als positief, namelijk de erkenning van de vluchtelingenstatus. Bovendien moet die beslissing over het eerste verzoek om internationale bescherming niet noodzakelijk door dezelfde lidstaat zijn genomen. Ze kan ook door een andere lidstaat zijn genomen. Dat blijkt ondubbelzinnig uit de rechtspraak van het Hof van Justitie.

Het arrest waar de minister naar verwijst is het Khan Yunis en Baabda arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van december 2024. In dit arrest geeft het HvJ lidstaten de mogelijkheid om verzoeken van personen met een eerdere finale *negatieve* beslissing te registreren als een volgende verzoeker, zelfs als het eigenlijk hun *eerste* verzoek is in die lidstaat. Dit arrest zegt niets over verzoeken van personen met een eerdere finale *positieve* beslissing.

Dit is de argumentatie van het Grondwettelijk Hof:

- B.14.2. Zoals blijkt uit de in B.1.2 geciteerde memorie van toelichting met betrekking tot artikel 2 van de wet van 14 juli 2025 tot wijziging van de wet van 15 december 1980, wil de wetgever de interpretatie die door het Hof van Justitie aan de in artikel 2, q), van de richtlijn 2013/32/EU bedoelde omschrijving van « volgend verzoek » wordt gegeven, opnemen in de wet. **In dat verband verwijst hij naar het zogenaamde « Khan Yunis en Baabda »-arrest (HvJ, 19 december 2024, C-123/23 en C-202/23, N.A.K. e.a., ECLI:EU:C:2024:1042).**

- B.14.3. De verzoekende partijen betogen dat uit dat arrest niet kan worden afgeleid dat het Hof van Justitie het begrip « volgend verzoek » zo zou interpreteren dat het betrekking heeft op alle verzoeken die zijn ingediend nadat een definitieve beslissing over een eerder in een andere lidstaat ingediend verzoek is genomen, los van het feit dat die beslissing bestaat in een afwijzing van het verzoek of in een toekenning van de bescherming. **De Ministerraad meent daarentegen dat uit dat arrest voortvloeit dat het begrip « volgend verzoek » betrekking heeft op zowel de verzoeken die zijn ingediend door personen van wie het eerdere verzoek in een andere lidstaat tot een beslissing tot afwijzing heeft geleid als op de verzoeken die zijn ingediend door de personen die de door een andere lidstaat toegekende bescherming genieten.**
- B.16.1. Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat, enerzijds, het verzoek van de onderdaan van een derde land of staatloze die een verzoek om internationale bescherming in een lidstaat indient terwijl hij reeds de door een andere lidstaat verleende bescherming geniet, onder voorbehoud van de in B.15.3 vermelde hypothese, onontvankelijk kan worden verklaard en, anderzijds, dat voor diezelfde onderdaan of staatloze geen terugname kan worden aangevraagd op grond van het bij de Dublin III-verordening vastgestelde stelsel. **Het Hof van Justitie blijkt daarentegen nog niet de gelegenheid te hebben gehad een uitdrukkelijk antwoord te geven op de vraag of een verzoek om internationale bescherming dat is ingediend in een lidstaat door een onderdaan van een derde land of een staatloze die reeds in een andere lidstaat bescherming geniet, een volgend verzoek is in de zin van artikel 2, q), en van artikel 33, lid 2, d), van de richtlijn 2013/32/EU en of de autoriteiten van de Staat die het tweede verzoek behandelt, het voordeel van de materiële opvangvoorzieningen bijgevolg kunnen beperken of intrekken ten aanzien van die persoon, met toepassing van artikel 20, lid 1, c), van de richtlijn 2013/33/EU.**

Met andere woorden: er is helemaal geen sprake van een ‘bijkomende juridische grond’, noch van ‘ondubbelzinnige rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie’. De minister werpt een rookgordijn op, en geeft haar beleid de schijn van wettigheid.

Sinds 4 maart voeren de Dienst Vreemdelingenzaken en Fedasil dit beleid uit:

- De DVZ verleent een bijlage 26quinquies (= registratie als volgend verzoek) aan verzoekers met een M-status. Er is nochtans geen enkele wettelijke basis om hen te registreren als een volgende verzoeker.
- Op basis van deze onwettige registratie als volgende verzoeker, weigert Fedasil de opvang op basis van artikel 4, §1, 3° Opvangwet. Dit is een onwettige opvangweigering, op basis van een onwettige registratie als volgende verzoeker.

De minister doet uitschijnen alsof haar juridische redenering nieuw is. Nochtans legde haar advocaten deze redenering al voor aan het Grondwettelijk Hof. Het Hof analyseerde deze argumentatie en kwam tot een tweeledig besluit:

- Het Khan Yunis en Baabda arrest doet geen uitspraak over de situatie van persoon met een M-status, en de vraag of je deze persoon kan registreren als een volgende verzoeker.
- Bijgevolg is het ook niet duidelijk of lidstaten de opvang mogen weigeren aan personen met een M-status, op basis van hun registratie

Door deze juridische grond toch te gebruiken, negeer de minister wel degelijk de schorsingsuitspraak van het Grondwettelijk Hof. Bovendien schakelt ze haar uitvoerende diensten in voor het uitvoeren van dit manifest onwettig beleid.

Het EU Migratiepact is nog niet van toepassing en biedt ook geen absolute garanties

De tweede verdedigingslijn van de minister is het EU Migratiepact. Artikel 55.2 van de vernieuwde Asiel Procedure Verordening breidt inderdaad de definitie van 'volgend verzoek' uit naar elk verzoek van een persoon die al een finale beslissing heeft ontvangen. Aanvankelijk verwees de Asiel Procedure Verordening expliciet naar een finale *negatieve* beslissing. Deze verwoording was evenwel enkel aanwezig in de Nederlandse taalversie van de Verordening. Alle andere taalversies verwezen naar een finale beslissing (dus niet expliciet negatief of positief). De rectificatie waar de minister naar verwijst, is niet meer dan een rechtzetting van deze discrepantie. Hierdoor verwijst ook de Nederlandse taalversie naar een finale beslissing, zonder te expliciteren of het over een negatieve of positieve beslissing gaat.

Op basis hiervan stelt de minister dat het EU Pact duidelijk toelaat om opvang te weigeren aan verzoekers met een M-status. Het EU Pact zou er namelijk voor zorgen dat je hen mag registreren als een volgende verzoeker, en vervolgens opvang mag weigeren op basis van die registratie als volgende verzoeker. Het Grondwettelijk Hof volgde deze redenering evenwel niet, en verwees in haar prejudiciële vraag ook naar een bepaling van het EU Migratiepact:

- Dienen artikel 33 van de richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 « betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming (herschikking) » **en de artikelen 3, 19°, en 55, lid 2, van de verordening 2024/1348 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2014** « tot vaststelling van een gemeenschappelijke procedure voor internationale bescherming in de Unie en tot intrekking van Richtlijn 2013/32/EU » zo te worden geïnterpreteerd dat zij het de lidstaten mogelijk maken om het verzoek om internationale bescherming dat is ingediend in een tweede lidstaat nadat een eerste lidstaat internationale bescherming heeft verleend aan de verzoeker, te behandelen als een volgend verzoek, en bijgevolg het voordeel van de materiële opvangvoorzieningen ten aanzien van die verzoeker te beperken of in te trekken op grond van artikel 20, lid 1, c), van de richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 « tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking) » ?

Daarnaast is het belangrijk om eraan te herinneren dat het EU Pact pas in werking treedt op 12 juni 2026. Het is vandaag dan ook niet mogelijk om het beleid te baseren op bepalingen van toekomstige wetgeving.

De minister doet uitschijnen alsof het EU Migratiepact haar beleid vandaag al mogelijk maakt. Dit klopt niet:

- Het Grondwettelijk Hof is niet zeker of het EU Migratiepact het toelaat om opvang te weigeren aan verzoekers met een M-status
- Het EU Migratiepact treedt pas in werking vanaf 12 juni 2026, en kan niet dienen als juridische basis voor huidig beleid.